

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Дипломна робота

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» на тему:

**Навчання учнів старшої школи моделям
комунікативної поведінки британців**

Виконала:

студентка VI курсу 61 групи

напряму підготовки 8.0203030

Мова і література (англійська)*

денної форми навчання

Блоцька Світлана Ігорівна

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, професор

Калініна Лариса Вадимівна

Житомир – 2015

Зміст

Умовні скорочення.....	3
ВСТУП.....	4-7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ КОМУНІКАТИВНИМ МОДЕЛЯМ ПОВЕДІНКИ БРИТАНЦІВ	8-31
1.1 Психологічні механізми навчання моделям комунікативної поведінки.....	8-15
1.2 Лінгвістична природа моделей комунікативної поведінки британців.....	15-27
1.3 Дидактичні особливості навчання учнів старшої школи моделей комунікативної поведінки британців	27-31
Висновки до Розділу 1.....	32-33
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ МОДЕЛЯМ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ БРИТАНЦІВ.....	34-84
2.1 Особливості навчання моделей комунікативної поведінки на старшому етапі.....	34-53
2.2 Відбір моделей комунікативної поведінки британців для навчання учнів старшої школи	53-57
2.3 Методика навчання учнів старшої школи моделей комунікативної поведінки британців на старшому етапі ЗНЗ.....	58-77
2.4 Експериментальна перевірка ефективності навчання учнів старшої школи моделей комунікативної поведінки британців	77-84
Висновки до Розділу 2.....	85-86

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	87-89
SUMMARY.....	90-91
ДОДАТКИ.....	92-105
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	106-112

Умовні скорочення

ЗНЗ – загальноосвітній навчальний заклад;

ІМ – іноземна мова;

МКН – моделі комунікативної поведінки

НМК – навчально-методичний комплекс;

СКК – соціокультурна компетенція.

ВСТУП

Кінець ХХ та початок ХХІ століть ознаменувалися достатньо значними змінами як у соціальному, так і у економічному розвитку України та, зокрема, і у освітній сфері. Міжнародні зв'язки нашої держави значно активізувалися, посилювався її авторитет на європейському та світовому просторі. Це стало однією з головних причин тих перетворень в українській освітній галузі, які вже відбулися і далі продовжують відбуватися. Досить важливе місце серед них посідають зміни у сфері навчання іноземних мов.

На сьогоднішній день одним із найбільш важливих завдань системи шкільної освіти саме в області іноземних мов є навчання учнів соціокультурній компетенції загалом, та моделей комунікативної поведінки, зокрема, адже вивчення іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування неможливе без одночасного вивчення і культури даної країни. Значні зміни у змісті навчальних дисциплін, процес інтенсифікації учбового процесу, впровадження нових технічних засобів та комп'ютерних технологій, можливість подорожувати в рамках навчальних програм за кордон вимагають у сучасного учня знання не тільки іноземної мови, але й особливостей соціокультурного життя та моделей комунікативної поведінки країни-носія мови для того, щоб відчувати себе повноправним членом іншомовного суспільства.

Життя та діяльність в сучасних умовах передбачає наявність в учнів практичних соціокультурних умінь та теоретичних знань, до яких, власне, і відносяться знання моделей комунікативної поведінки, для здійснення рівноправного діалогу з представниками іншої культури. Саме тому в наш час актуальним є вивчення такого явища, як соціокультурна компетенція учнів ЗНЗ загалом та навчання учнів старшої школи моделей комунікативної поведінки зокрема.

Старший етап навчання у школі є заключним етапом формування соціокультурної компетенції, яка має бути сформована настільки, щоб випускники ЗНЗ України могли продовжити своє навчання за кордоном, приймати участь у програмах обміну та в цілому могли спілкуватися зі своїми ровесниками з-за кордону на рівних.

Підтвердженням важливості та **актуальності** досліджень у сфері методів та форм формування соціокультурної компетенції є інтерес вітчизняних та зарубіжних вчених до цієї проблеми, зокрема таких, як М.Аріян, Є.Верещагін, Н.Гез, І.Зимня, Н.Ішханян, В. Калінін, В.Костомаров, О.Леонт'єв, С. Ніколаєва, Ю.Пассов, В.Редько, В.Сафонова, О.Тарнопольський, Л.Смелякова, Н. Скляренко, Г.Томахін, Р.Adler, D.Brown, E.Hall, R.Lado та ін.

Однак не всі питання навчання моделей комунікативної поведінки британців є вирішеними – недостатньо розроблені конкретні методики та методи, форми і засоби, завдання. Ми вважаємо, що оволодіння моделями комунікативної поведінки не тільки познайомить старшокласників з нормами поведінки британців, але і поповнить їх соціокультурні знання.

Зважаючи на **актуальність** та незавершеність дослідження вказаних проблем, ми обрали темою нашої дипломної роботи «Навчання учнів старшої школи моделям комунікативної поведінки британців».

Об'єктом даного дослідження є процес навчання моделей комунікативної поведінки на уроках іноземної мови учнів старшого етапу навчання.

Предметом дослідження обрано методи навчання моделей комунікативної поведінки британців учнів старшої школи на основі автентичного матеріалу матеріалу.

Метою нашої **роботи** є розробка методики навчання моделей комунікативної поведінки британців учнів старшої школи на основі

автентичних матеріалів та перевірка дієвості навчання учнів моделям комунікативної поведінки на основі розробленої методики.

Для досягнення мети дослідження нам необхідно було вирішити ряд **завдань**:

- 1) ознайомитися і проаналізувати психологічну, лінгвістичну та методичну літературу з досліджуваної теми;
- 2) визначити теоретичні психолінгвістичні особливості навчання учнів старшої школи моделям комунікативної поведінки британців;
- 3) відібрати моделі комунікативної поведінки британців для навчання учнів старшої школи;
- 4) розробити і експериментально перевірити ефективність методики навчання учнів старшої школи моделям комунікативної поведінки британців на основі автентичних текстів.

На основі поставленої мети та завдань нами була сформульована наступна **гіпотеза**: навчання учнів старшої школи моделям комунікативної поведінки британців на основі розробленої методики буде ефективним, оскільки це внесе новизну у їхнє навчання, відповідатиме психологічним особливостям і потребам учня-старшокласника та сприятиме формуванню вмій іншомовного спілкування.

Щоб вирішити поставлені завдання, нами були використані наступні **методи** наукового дослідження:

- теоретичний аналіз проблеми (для аналізу психологічної, лінгвістичної та методичної літератури з даного питання);
- аналіз підручників з англійської мови (для дослідження кількості вправ, які призначені для навчання учнів моделям комунікативної поведінки британців);

- анкетування (для перевірки рівня володіння учнями моделями комунікативної поведінки британців; для перевірки дієвості розробленої методики);
- спостереження (для перевірки дієвості розробленої методики);
- констатуючий експеримент (для перевірки дієвості розробленої методики)
- формуючий експеримент (для навчання учнів обраним моделям комунікативної поведінки британців);
- квантитативний метод (для підрахування результатів навчального експерименту).

Наукова новизна даного дослідження полягає у розробці науково обґрунтованої методики та відповідних вправ для навчання учнів моделей комунікативної поведінки британців на старшому етапі навчання у школі.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що запропонована методика навчання моделей комунікативної поведінки британців може бути використана не тільки для навчання учнів старшого етапу масових та спеціалізованих шкіл, але й учнів всіх ступенів навчання.

Апробація: результати дослідження доповідалися на VII Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів і молодих науковців «Сучасні напрямки лінгвістичних досліджень міжкультурної комунікації та навчання іноземної мови в умовах соціокультурної освіти» (Житомир, 2015р.) (стаття додається) та на IV Щорічній міжвузівській студентській науково-практичній конференції «Сучасна іншомовна освіта очима студентів» (Київ, 2015р.)

Структура роботи: дипломна робота складається зі 112 сторінок, містить вступ, два розділи, висновки, резюме, додатки та список використаної літератури.